

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **M. M.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 3. 2015, č. j. VS 10/028/002/2015-50/OVVT/304, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2015, č. j. 8 A 78/2015 – 9,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2015, č. j. 8 A 78/2015 – 9, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a obsah kasační stížnosti

[1] V řízení o žalobě žalobce proti v záhlaví označenému rozhodnutí žalované vydal Městský soud v Praze usnesení ze dne 22. 5. 2015, č. j. 8 A 78/2015 – 9 (dále jen „městský soud“ a „napadené usnesení“), jímž žalobci přiznal osvobození od soudních poplatků v rozsahu 40 % a ve zbývající části žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl. V odůvodnění napadeného usnesení městský soud shrnul, že žalobce měl mít podle svého vyjádření na účtu ke konci měsíce května 2015 částku ve výši 7000 Kč. Z kopie výpisu z účtu, který předložila žalovaná, však podle městského soudu vyplynulo, že zůstatek na žalobcově účtu činil ke dni 20. 5. 2015 částku ve výši 11 788 Kč. Městský soud na základě výpisu z účtu dále shledal, že v období od srpna 2014 do května 2015 přibýlo žalobci na účet celkem 28 000 Kč. Společně s měsíčním sociálním kapesným ve výši 100 Kč tedy žalobce v posledním kalendářním roce disponoval částkou ve výši 29 200 Kč. Městský soud poznamenal, že měl žalobce zajištěno ubytování, s ním související základní služby i

stravu a volné finanční prostředky využíval k nákupu víceméně zbytných, jakkoliv důležitých věcí a služeb. Městský soud měl za to, že popsané majetkové poměry neumožňovaly žalobci zaplatit soudní poplatek, jenž činil 3000 Kč, v plné výši, avšak umožňovaly mu zaplatit alespoň jeho významnou část. Proto rozhodl, že je žalobce povinen uhradit soudní poplatek v rozsahu tří pětín částky stanovené zákonem, tj. 1800 Kč.

[2] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V ní uvedl, že městský soud připočetl k finančním prostředkům stěžovatele neoprávněně částku ve výši 1200 Kč, představující roční sociální kapesné, neboť sociální kapesné dostává pouze odsouzený, který nedisponuje na svém účtu žádnými prostředky. Stěžovatel městskému soudu vytkl, že mezi volné finanční prostředky nesprávně zařadil i ty částky, které měly být užity k úhradě nákladů výkonu trestu a cestovného, jakož i ty, které byly vázány na tzv. zdravotním účtu (celkem cca 3500 Kč). Zůstatek na stěžovatelově účtu, s nímž mohl v rozhodné době disponovat, tak činil cca 8000 Kč, zatímco na soudních poplatcích měl stěžovatel uhradit celkovou sumu 9000 Kč, kterážto v rozhodné době převyšovala disponibilní zůstatek na jeho účtu. Sčítal-li městský soud vklady vložené na stěžovatelův účet v průběhu kalendářního roku, nevypovídalo to ničeho o finanční situaci stěžovatele v aktuální době, ve vztahu ke které měl soud rozhodovat. Závěr městského soudu, podle něhož stěžovatel disponoval částkou ve výši 29 200 Kč, byl dle stěžovatele nepřesný. Stěžovatel taktéž podotkl, že momentálně disponuje pouze částkou ve výši 2000 Kč a vzhledem k rodinné situaci nemá příslibenu žádnou finanční pomoc pro rok 2016. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 Afs 155/2005 dovodil, že je povinností soudu přihlídnout také k možnostem žadatele o osvobození od soudních poplatků opatřit si finanční prostředky. Městský soud měl porušit zásadu legitimního očekávání, neboť stěžovatele od povinnosti zaplatit soudní poplatek neosvobodil, přestože tak dříve učinil. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a vrátil věc městskému soudu k dalšímu řízení.

[3] Žalovaná svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

II. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, jelikož povinnost zaplatit poplatek má stěžovatel jen tehdy, směřuje-li jeho kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností. Ze stejného důvodu se v nyní souzené věci neuplatní ani § 105 odst. 2 s. ř. s. o povinném zastoupení advokátem (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Kasační stížnost je tedy přípustná.

pokračování

[5] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[6] Rozsudkem ze dne 6. 8. 2015, č. j. 4 As 161/2015 – 11 (všechna zde uvedená rozhodnutí jsou dostupná z www.nssoud.cz), zdejší soud rozhodoval o obsahově totožné kasační stížnosti stěžovatele směřující taktéž proti usnesení městského soudu, jímž byl stěžovatel osvobozen od soudních poplatků v rozsahu 40 %. Své rozhodnutí odůvodnil městský soud obdobně jako v nyní posuzované věci. Nejvyšší správní soud ve věci sp. zn. 4 As 161/2015 zrušil usnesení městského soudu a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Ke shodnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud i v rozsudku ze dne 28. 8. 2015, č. j. 5 As 147/2015 – 9. Nejenže byly věci sp. zn. 4 As 161/2015 a 5 As 147/2015 skutkově shodné s nyní souzenou věcí, i veškeré námitky stěžovatele již byly Nejvyšším správním soudem posuzovány. Zdejší soud neshledal důvod odchýlit se od svého názoru vyřčeného ve shora zmiňovaných rozsudcích, jimiž shledal stěžovatelovy kasační stížnosti důvodnými a na které v podrobnostech odkazuje.

[7] Dospěl-li městský soud v napadeném usnesení k závěru, že stěžovatel v posledním kalendářním roce disponoval částkou ve výši 29 200 Kč, nelze mu přisvědčit. Z kopie výpisu z účtu stěžovatele, jež je založena ve spise městského soudu, Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovateli byla v období od srpna 2014 do května 2015, k němuž se předmětný výpis vztahuje, připsána částka v celkové výši 29 650 Kč (nikoliv 28 000 Kč, jak spočítal městský soud). Částka 3000 Kč, jež byla připsána ke dni 26. 8. 2014, však byla na stěžovatelův účet vložena toliko za účelem hrazení nákladů na zdravotní služby a nebylo ji tedy možno přičítat stěžovateli k jeho volné dispozici pro hrazení soudních poplatků. Městský soud ve své úvaze dále opomenul, že z výpisu z účtu plyne, že stěžovateli byla sražena částka v celkové výši 3750 Kč podle § 35 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), ve spojení s § 8 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů, ve znění pozdějších předpisů. Přitom pokud zákon stanoví, že je stěžovatel povinen určitou částku uhradit, nelze mu takovou úhradu započítat mezi disponibilní prostředky. Nadto městský soud pochybil, když dovodil, že stěžovatel v rozhodném období získával sociální kapesné ve výši 100 Kč měsíčně, a když k volným disponibilním prostředkům stěžovatele přičetl částku 1200 Kč představující souhrnné roční sociální kapesné. Přidělování sociálního kapesného odsouzeným totiž bylo s účinností od 1. 1. 2014 zrušeno zákonem č. 276/2013 Sb. a namísto něj je vězňům bez příjmu nadále poskytován balíček obsahující základní věci osobní potřeby (§ 16 odst. 8 zákona o výkonu trestu odnětí svobody). V letech 2014 a 2015 tak stěžovateli nemohlo být sociální kapesné přidělováno. S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud shrnuje, že k celkové připsané částce ve výši 29 650 Kč nelze přičítat částku 1200 Kč (sociální kapesné), ale naopak je od ní nutno odečíst částku 3000 Kč (náklady na zdravotní služby) a částku 3750 Kč (srážky na náklady výkonu trestu). Celková částka, se kterou stěžovatel mohl v posuzovaném období volně nakládat, tedy činila 22 900 Kč, což je téměř o jednu čtvrtinu nižší částka, než ke které dospěl městský soud.

[8] Rovněž při stanovení výše částky, kterou měl stěžovatel k dispozici ke dni 20. 5. 2015, nepostupoval městský soud správně. Z kopie výpisu z účtu stěžovatele plyne, že disponibilní částka na účtu stěžovatele k uvedenému datu činila pouze 8539 Kč (nikoliv 11 788 Kč). Částka v kolonce C – 500 Kč totiž byla blokována k úhradě cestovného a jiných nákladů po propuštění stěžovatele z výkonu trestu a částka v kolonce Z – 2749 Kč byla určena k hrazení nákladů na zdravotní služby; sumu ve výši 3249 Kč tedy stěžovatel k úhradě soudního poplatku použít nemohl. Výše disponibilní částky na účtu stěžovatele ke dni 20. 5. 2015 činila o více než jednu čtvrtinu méně, než uvedl městský soud.

[9] V rozsudku ze dne 1. 9. 2004, č. j. 2 Afs 28/2004 - 40, Nejvyšší správní soud uvedl že „[s]oud při rozhodování o přiznání osvobození od soudních poplatků je oprávněn a povinen zkoumat majetkové poměry žalobce a tyto hodnotit z hlediska zákonných podmínek - tedy z hlediska, zda žadatel o osvobození má nebo nemá dostatečné prostředky k úhradě soudního poplatku“. Městský soud však v nyní posuzované věci při hodnocení, zda má stěžovatel dostatečné prostředky k úhradě soudního poplatku, pochybil, neboť mezi volné stěžovatelovy prostředky zahrnul i ty, s nimiž stěžovatel nemohl volně nakládat. V důsledku toho nemohl městský soud řádně zhodnotit dostatečnost finančních prostředků stěžovatele k úhradě soudního poplatku.

III. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[10] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že je kasační stížnost důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věta první s. ř. s. napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude městský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. povinen znovu rozhodnout o žádosti o přiznání osvobození od soudních poplatků na základě správných zjištění o výši finančních prostředků, které má stěžovatel k dispozici. V souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne městský soud v dalším řízení i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2015

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu